

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ సప్తదశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ సప్తదశః సర్గః ॥

వాలినా శ్రీరామస్య భర్తృనం

తతః శరేణాభిహతో రామేణ రణకర్కశః |
పపాత సహసా వాలీ నికృత్త ఇవ పాదపః || 4.17.1 ||

స భూమౌ న్యస్తసర్వాంగస్తప్తకాంచనభూషణః |
అపతద్ దేవరాజస్య ముక్తరశ్మిరివ ధ్వజః || 4.17.2 ||

అస్మిన్ నిపతితే భూమౌ హర్యుక్షాణాం గణేశ్వరే |
నష్టచంద్రమివ వ్యోమ న వ్యరాజత మేదినీ || 4.17.3 ||

భూమౌ నిపతితస్యాపి తస్య దేహం మహాత్మనః |
న శ్రీర్జహతి న ప్రాణా న తేజో న పరాక్రమః || 4.17.4 ||

శక్రదత్తా వరా మాలా కాంచనీ రత్నభూషితా |
దధార హరిముఖ్యస్య ప్రాణాంస్తేజః శ్రియం చ సా || 4.17.5 ||

స తయా మాలయా వీరో హైమయా హరియూథపః |
సంధ్యానుగతపర్యంతః పయోధర ఇవాభవత్ || 4.17.6 ||

తస్య మాలా చ దేహశ్చ మర్మఘాతీ చ యః శరః |
త్రిధేవ రచితా లక్ష్మీః పతితస్యాపి శోభతే || 4.17.7 ||

తదస్త్రం తస్య వీరస్య స్వర్గమార్గప్రభావనం |
రామబాణాసనక్షిప్తమావహాత్ పరమాం గతిం || 4.17.8 ||

తం తథా పతితం సంఖ్యే గతార్చిషమివానలం |
యయాతిమివ పుణ్యాంతే దేవలోకాదిహ చ్యుతం || 4.17.9 ||

ఆదిత్యమివ కాలేన యుగాంతే భువి పాతితం |
మహేంద్రమివ దుర్ధర్షముపేంద్రమివ దుఃసహం || 4.17.10 ||

మహేంద్రపుత్రం పతితం వాలినం హేమమాలినం |
వ్యూఢోరస్యం మహాబాహుం దీప్తాస్యం హరిలోచనం || 4.17.11 ||

లక్ష్మణానుచరో రామో దదర్శోపససర్ప చ |
తం తథా పతితం వీరం గతార్చిషమివానలం || 4.17.12 ||

బహుమాన్య చ తం వీరం వీక్షమాణం శనైరివ |
ఉపయాతౌ మహావీర్యౌ భ్రాతౌ రామలక్ష్మణౌ || 4.17.13 ||

తం దృష్ట్వా రాఘవం వాలీ లక్ష్మణం చ మహాబలం |
అబ్రవీత్ పరుషం వాక్యం ప్రశ్రితం ధర్మసంహితం || 4.17.14 ||

స భూమావల్పతేజోఽసుర్నిహతో నష్టచేతనః |
అర్థసంహితయా వాచా గర్వితం రణగర్వితం || 4.17.15 ||

త్వం నరాధిపతేః పుత్రః ప్రథితః ప్రియదర్శనః |
పరాఙ్ముఖ వధం కృత్వా కోఽత్ర ప్రాప్తస్త్వయా గుణః |
యదహం యుద్ధసంరభస్త్వత్కృతే నిధనం గతః || 4.17.16 ||

కులీనః సత్త్వసంపన్నస్తేజస్వీ చరితవ్రతః |
రామః కరుణవేదీ చ ప్రజానాం చ హితే రతః || 4.17.17 ||

సానుక్రోశో మహోత్సాహః సమయజ్ఞో దృఢవ్రతః |
ఇత్యేతత్ సర్వభూతాని కథయంతి యశో భువి || 4.17.18 ||

దమః శమః క్షమా ధర్మో ధృతిః సత్యం పరాక్రమః |
పార్థివానాం గుణా రాజన్ దండశ్చాప్యపకారిషు || 4.17.19 ||

తాన్ గుణాన్ సంప్రధార్యాహమగ్ర్యం చాభిజనం తవ |
తారయా ప్రతిషిద్ధః సన్ సుగ్రీవేణ సమాగతః || 4.17.20 ||

న మామన్యేన సంరబ్ధం ప్రమత్తం వేద్ధుమర్హసి |
ఇతి మే బుద్ధిరుత్పన్నా బభూవాదర్శనే తవ || 4.17.21 ||

స త్వాం వినిహతాత్మానం ధర్మధ్వజమధార్మికం |
జానే పాపసమాచారం తృణైః కూపమివావృతం || 4.17.22 ||

సతాం వేషధరం పాపం ప్రచ్ఛన్నమివ పావకం |
నాహం త్వామభిజానామి ధర్మచ్ఛద్మాభిసంవృతం || 4.17.23 ||

విషయే వా పురే వా తే యదా పాపం కరోమ్యహం |
న చ త్వామవజానేఽహం కస్మాత్ తం హంస్యకిల్బిషం || 4.17.24 ||

ఫలమూలాశనం నిత్యం వానరం వనగోచరం |
మామిహాప్రతియుధ్యంతమన్యేన చ సమాగతం || 4.17.25 ||

త్వం నరాధిపతేః పుత్రః ప్రతీతః ప్రియదర్శనః |
లింగమప్యస్తి తే రాజన్ దృశ్యతే ధర్మసంహితం || 4.17.26 ||

కః క్షత్రియకులే జాతః శ్రుతవాన్ నష్టసంశయః |
ధర్మలింగప్రతిచ్ఛన్నః క్రూరం కర్మ సమాచరేత్ || 4.17.27 ||

త్వం రాఘవకులే జాతో ధర్మవానితి విశ్రుతః |
అభవ్యో భవ్యరూపేణ కిమర్థం పరిధావసే || 4.17.28 ||

సామ దానం క్షమా ధర్మః సత్యం ధృతిపరాక్రమౌ |
పార్థివానాం గుణా రాజన్ దండశ్చాప్యపకారిషు || 4.17.29 ||

వయం వనచరా రామ మృగా మూలఫలాశినః |
ఏషా ప్రకృతిరస్మాకం పురుషస్త్వం నరేశ్వర || 4.17.30 ||

భూమిర్హిరణ్యం రూపం చ విగ్రహే కారణాని చ |
తత్ర కస్తే వనే లోభో మదీయేషు ఫలేషు వా || 4.17.31 ||

నయశ్చ వినయశ్చోభౌ నిగ్రహానుగ్రహావపి |
రాజవృత్తిరసంకీర్ణా న నృపాః కామవృత్తయః || 4.17.32 ||

త్వం తు కామప్రధానశ్చ కోపనశ్చానవస్థితః |
రాజవృత్తేషు సంకీర్ణః శరాసనపరాయణః || 4.17.33 ||

న తేఽస్త్వపచితిధర్మే నార్థే బుద్ధిరవస్థితా |
ఇంద్రియైః కామవృత్తః సన్ కృష్యసే మనుజేశ్వర || 4.17.34 ||

హత్వా బాణేన కాకుత్స్థ మామిహానపరాధినం |
కిం వక్ష్యసి సతాం మధ్యే కర్మ కృత్వా జగుప్సితం || 4.17.35 ||

రాజహా బ్రహ్మహా గోఘ్నశ్చోరః ప్రాణివధే రతః |
నాస్తికః పరివేత్తా చ సర్వే నిరయగామినః || 4.17.36 ||

సూచకశ్చ కదర్యశ్చ మిత్రఘ్నా గురుతల్పగః |
లోకం పాపాత్మనామేతే గచ్ఛంతే నాత్ర సంశయః || 4.17.37 ||

అధార్యం చర్మ మే సద్భీ రోమాణ్యస్థి చ వర్జితం |
అభక్ష్యాణి చ మాంసాని త్వద్విద్ధైర్ధర్మచారిభిః || 4.17.38 ||

పంచ పంచనఖా భక్ష్యా బ్రహ్మక్షత్రేణ రాఘవ |
శల్యకః శ్వావిధో గోధా శశః కూర్మశ్చ పంచమః || 4.17.39 ||

చర్మ చాస్థి చ మే రామ న స్పృశంతి మనీషిణః |
అభక్ష్యాణి చ మాంసాని సోఽహం పంచనఖో హతః || 4.17.40 ||

తారయా వాక్యముక్తోఽహం సత్యం సర్వజ్ఞయా హితం |
తదతిక్రమ్య మోహేన కాలస్య వశమాగతః || 4.17.41 ||

త్వయా నాథేన కాకుత్స్థ న సనాథా వసుంధరా |
ప్రమదా శీలసంపూర్ణా పత్యేవ చ విధర్మణా || 4.17.42 ||

శరో నైకృతికః క్షుద్రో మిథ్యాప్రశ్రితమానసః |
కథం దశరథేన త్వం జాతః పాపో మహాత్మనా || 4.17.43 ||

ఛిన్నచారిత్యకక్ష్యేణ సతాం ధర్మాతివర్తినా |
త్యక్తధర్మాంకుశేనాహం నిహతో రామహస్తినా || 4.17.44 ||

అశుభం చాప్యయుక్తం చ సతాం చైవ విగర్హితం |
వక్ష్యసే చేదృశం కృత్వా సద్భిః సహ సమాగతః || 4.17.45 ||

ఉదాసీనేషు యోఽస్మాసు విక్రమోఽయం ప్రకాశితః |
అపకారిషు తే రామ నైవం పశ్యామి విక్రమం || 4.17.46 ||

దృశ్యమానస్తు యుధ్యేథా మయా యుధి నృపాత్మజ |
అద్య వైవస్వతం దేవం పశ్యేస్త్యం నిహతో మయా || 4.17.47 ||

త్వయాదృశ్యేన తు రణే నిహతోఽహం దురాసదః |
ప్రసుప్తః పన్నగేనైవ నరః పాపవశం గతః || 4.17.48 ||

సుగ్రీవప్రియకామేన యదహం నిహతస్త్వయా |
మామేవ యది పూర్వం త్వమేతదర్థమచోదయః |
మైథిలీమహామేకాహ్నా తవ చానీతవాన్ భవేః || 4.17.49 ||

రాక్షసం చ దురాత్మానం తవ భార్యాపహారిణం |
కంఠే బద్ధ్యా ప్రదద్యాం తేఽనిహతం రావణం రణే || 4.17.50 ||

న్యస్తాం సాగరతోయే వా పాతాలే వాపి మైథిలీం |
ఆనయేయం తవాదేశాచ్ఛ్చేతామశ్వతరీమివ || 4.17.51 ||

యుక్తం యత్ప్రాప్నుయాద్ రాజ్యం సుగ్రీవః స్వర్గతే మయి |
అయుక్తం యదధర్మేణ త్వయాహం నిహతో రణే || 4.17.52 ||

కామమేవంవిధో లోకః కాలేన వినియుజ్యతే |
క్షమం చేద్భవతా ప్రాప్తముత్తరం సాధు చింత్యతాం || 4.17.53 ||

ఇత్యేవముక్త్యా పరిశుష్కవక్తః
శరాభిఘాతాద్ వ్యథితో మహాత్మా |
సమీక్ష్య రామం రవిసన్నికాశం
తూష్ణీం బభౌ వానరరాజసూనుః || 4.17.54 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే సప్తదశః సర్గః ||